

Prispevek mladih prostovoljcev k enakosti, bratstvu in demokraciji

Živimo v času, ko smo se ovedli, da svetovne institucije niso uspešne pri opravljanju nalog, za katere so bile ustanovljene – da Varnostni svet ne more preprečiti vojne na evropskih tleh, UNICEF ne more preprečiti umiranja otrok od lakote v Jemnu in množičnega prodajanja otrok v Afganistanu, OZN ne more preprečiti energetske krize, dokumenti o človekovih in otrokovih pravicah ter o enakih možnostih ne preprečujejo, da bogati ob vsaki množični nesreči postajajo še bolj bogati in reveži še bolj revni. Ker živimo na globaliziranem planetu, nas državljane Slovenije ta dogajanja prizadevajo. Tudi na ravni delovanja posamičnih držav se je izkazalo, da najboljša izmed vseh možnih ureditev – demokratična ureditev - lahko izgubi in pogosto izgublja svoje odlike, če jo z neomejenim zaupanjem položimo v roke voditeljev, katere smo sami izbrali. Skratka, strukture in družbeni red, katere smo skrbno gradili v veri in upanju, da nam (bogatom in revnim državam) bodo zagotovili varnost in vse boljše življenje, se kažejo kot malo učinkovite.

Poleg demokratične družbene ureditve imamo opraviti s še enim sistemom, ki določa strukture, odnose in dobrobit ljudi. To je sistem vladavine denarja. Ta ne načinja samo materialne dobrobiti množice prebivalstva in ne povzroča nedoumljivih razlik v imetju, temveč načinja odnose med ljudmi, diktira vodilno ideologijo tekme in izkoriščanja, briše vrednote človečnosti.

Zaradi razkoraka med proglašenimi humanitarnimi vrednotami družbe (mitom o enakih možnostih in stvarnimi življenjskimi okoliščinami) državljani demokracij terjajo razmislek in odgovor na vprašanje, kaj storiti? Pojavi se tudi vprašanje, kdo mora kaj storiti. Sedanji čas zahteva nove ideje, iniciative, energije in nove aktiviste. Bazen novega in boljšega so ljudje, državljanke in državljani. Gre za aktiviranje možnosti za zmanjševanje, v katere so človeštvo in posamične države zašle v socialnem tkivu civilne družbe. Civilna družba niso le nevladne organizacije, to smo mi vsi, tudi tisti, ki niso člani nevladnih organizacij.

V sedanjem času se vse bolj zavedamo, da ne gre vsega prepustiti strukturam in institucijam, jim brez pomisleka zaupati. V iskanju rešitev za krizo vrednot in zaupanja se obračamo k socialnemu tkivu, ki ga tvorimo krajani soseske, državljani in državljanke, prebivalci planeta. V demokracijah se zavedamo, da živimo v svetu, v katerem morajo državljani spremljati dogajanja, bdeti nad njimi, se odzivati na ne-dobro in na zlo, aktivirati svoje zmogljivosti in energije za boljši svet.

Spremembe na bolje predstavljajo omejevanje »jaz« ideala egoističnega človeka, ki skrbi le zase in za svoje bližnje. Pomenijo več človečnosti, bratstva, manj neenakosti, svobodo, povezanost s skupnostjo. Udejanjenje teh prizadevanj seže od karitativne pomoči sočloveku v stiski do socialnega aktivizma. Gre za preseganje skrbi le za svoje bližnje; gre za skrb tudi za tiste, ki so drugi, pripadajo drugemu bližnjemu ali oddaljenemu svetu; gre za skrb za skupnost, za socialno odgovornost in za razvijanje socialnega kapitala. Poti spreminjanja sveta so danes drugačne kot nekoč. Namesto krvavih revolucij je to (ali naj bi bila) aktivna miroljubna participacija ljudi v družbenih dogajanjih.

Med ljudmi, ki si prizadevajo za spremembe, imajo mladi posebno vlogo in predstavljajo posebej dragocen vir idej in energij. Manj so obremenjeni

s preteklostjo, s tradicionalnimi shemami, zanje so spremembe možne. V našem skrajno organiziranem svetu predstavlja organizirano prostovoljno delo poligon, ki omogoča dejavnosti za spremembe na različnih ravneh. Ne smemo pa pozabiti, da temelje organiziranega prostovoljnega dela tvorijo spontani nagibi mladih in da je veliko prizadevanj za boljši svet v socialnem tkivu tudi zunaj organizacij.

Prehod na »mi« vrednote - solidarnost, razmislek o tem, kaj lahko jaz storim za svojo skupnost, odgovornost za stanje skupnosti pri čim večjem številu ljudi, zlasti mladih, se kaže kot možna rešitev iz slepe ulice, v katero smo zašli. V tem dogajanju so/ste mladi s svojimi idejami, poletom ter svobodo misli in delovanja tisti, na katerih bo stal svet prihodnosti. Zato so prizadevanja za vključevanje čim večjega števila mladih v prostovoljstvo in socialni aktivizem, ozaveščanje mladih o njihovi socialni odgovornosti do drugega, drugih in skupnosti temeljni gradniki preusmeritve razvojne poti družbe v smeri demokratične družbe, v kateri bodo vodilne vrednote skupno dobro, pravičnost, varnost, bratstvo in svoboda.

Naj opozorim še na nekaj, kar je pogosto spregledano. Prostovoljno delo in zlasti prostovoljno delo mladih ne glede na njegove pojavne oblike ima širše učinke od onih, ki so opredeljeni v programih. Širi sporočilo tem, da je dobro še prisotno med ljudmi, da so mnoge državljanke in državljani pripravljene delovati v korist drugega in skupnosti, da poleg tekme obstajajo še empatija, solidarnost in socialna odgovornost. Takšna sporočila vzbujajo pri ljudeh upanje, krepijo energije za spreminjanje sveta in zmogljivosti obvladovanja težav. Še posebej, če so njihov glasniki mladi, od katerih je odvisna prihodnost.

Želim vam veliko uspehov v vašem delovanju za svet, v katerem bo več bratstva, manj krivic in naraščajočih socialnih neenakosti in več vladavine ljudstva.

Anica Mikuš Kos